

Information till checklista för egenkontroll av enkelt avhjälpa hinder i publika lokaler

1. Fysiska hinder

1.1 Parkeringsplats för rörelsehindrade

Anordnas inom 25 m från tillgänglig entré. Bredd 5 m, längd 7 m. Tydligt skyltad. Angöringsplats bör finnas inom 5 m från entré.

1.2 Gatu- och trottoarhinder (skyltar, utemöbler mm)

Syltar och liknande ska placeras utanför gångytan men inom möbleringszoner om sådana finns. Tillstånd måste alltid sökas innan offentlig mark tas i anspråk. Ansökan lämnas till polisen som samarbetar med kommunen. Tillstånd medges inte om gångbanans bredd understiger 1,80 meter. När det gäller mark på annan plats ska samordning ske med respektive fastighetsägare.

För användning av offentlig plats har kommunen rätt att ta ut en avgift som har beslutats av kommunfullmäktige. Skyltar kräver bygglov. Gatupratare får inte ställas ut innan ansökan har beviljats.

Fasadflaggor och markiser får inte sättas upp så att de skjuter ut över gångbanan på lägre höjd än 2,3 meter. För skyltar gäller 3,0 m. Detta för att inte utgöra fara för personer med synnedsättning och för personer med andra orienterings-svårigheter. Det ska även underlätta för snöröjningen. Där körbanor finns i anslutning till fastighet gäller att markiser, flaggor och skyltar inte får sättas upp närmre körbanan än 0,5 meter och inte på en lägre höjd över körbanan än 4,5 meter.

Befintliga rännदार på trottoarer/gångbanor bör tas bort då de kan utgöra hinder. Fastighetsägarna bör ordna dagvattenledning från stuprör till kommunens ledningsnät för dagvatten.

1.3 Mindre nivåskillnader (1-2 trappsteg)

Ramper får luta högst 1:12 och 1:20 på allmänna platser. De ska utformas så att personer kan förflytta sig säkert. Ramper som inte begränsas av väggar ska ha räcken. Det ska finnas balansstöd, avåkningskydd, ledstänger eller motsvarande på båda sidor (se punkt 2).

I regel krävs bygglov för en fast ramp. I de fall då annans mark behöver tas i anspråk ansvarar fastighetsägaren för samordning med berörd fastighetsägare.

1.4 Trösklar och kanter

Trösklar och kanter högre än 2,5 cm tas bort, utjämnas, markeras eller förses med tröskelramp (se punkt 3 och 4).

1.5 Tung dörrar, dörrar med dörrstängare

Dörrar som är tunga att öppna justeras till max 15N på allmän plats öppningstryck eller förses med dörröppnare (se punkt 1.6).

1.6 Svårtåtkomliga dörrar

Med svårtåtkomlig dörr menas en dörr som har öppningen vänd inåt mot lokalen och/eller är placerad i ett trångt utrymme utan en tillräckligt plan svängyta för rullstol framför dörren.

En lämplig åtgärd är att förse dörren med öppnare av automatisk typ eller med manöverdon. Dörröppnare ska monteras med tillräcklig marginal utanför dörrens svepyta (markerad) och ställas in på passagetid. Som riktvärde kan anges minst 25 sek. Manöverdon ska placeras med tillräckligt utrymme så att dörren inte skadar användaren.

1.7 Dörrmattor och skrapgaller

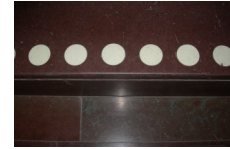
Dörrmattor och skrapgaller som är skadade eller nötta med uppvik kan innebära snubbelrisk.

1.8 Larmanordning

Larmanordningar ska kopplas till den plats där det alltid finns personal. Larm ska finnas 20 cm respektive 80 cm över golv i toalettutrymmen. Finns inte tillgänglig entré så ska det finnas dörrsignal.

1.9 Manöverdon, utformning och placering

Manöverdon av typ tryckknappar, handtag, lås mm ska kunna användas av rullstolsburna, personer med synnedsättning och personer som har begränsad armstyrka och/eller rörlighet. De ska vara lätta att hantera, nå och avläsa. Kontraster i nyans och material är viktigt för användbarhet. Lämplig placering är 80 – 100 cm över golv. I en del fall kan det behövas tryckknappar med särskild belysning (punktljus) och/eller tryckknappar och information taktilt avläsbara (relief och punktskrift). Panel med text/symboler bör vara utvinlad för att information ska kunna avläsas visuellt och taktilt.

Märkning av trappsteg

2. Ledstänger

Trappor, vilplan och ramper som är högre än 0,5 m ska ha greppvänliga ledstänger 90 cm över golv på varje sida. Avåkningskydd ska finnas på ramp. En greppvänlig ledstång är 40 mm i diameter och är monterad oavbruten 30 cm förbi trappa/rampavslut. Ledstångens färg ska kontrastera mot omgivningen.

3 och 4. Varning kontrastmarkeringar och ledstråk

Glasytor i entrépartier, låga skyltfönster, glasväggar, markiser och flaggor ska tydligt varningsmarkeras för personer med synnedsättning. Utstickande byggnadsdelar och hinder t.ex. kapphyllor, markiser och flaggor, larmbågar ska byggas in eller varningsmarkeras. Markeringar ska utföras 90 - 150 cm över golvytan. Trappor ska kontrastmarkeras på översta och nedersta trappsteget, ramper ska kontrastmarkeras på samma sätt vid anslutningar mot viloplan.

Svåridentifierade passager för personer med synnedsättning är gångstråk, korridorer, dörrar och karmöppningar främst i svag ljusmiljö. Omfattningar, dörrkarmar, socklar och taklister kan underlätta om de målas med kontrastrik färgsättning. Vägledande markeringar (ledstråk) med avvikande kontrast taktilt och visuellt ska ordnas för att underlätta orientering i gångstråk som t.ex. gångbanor, anslutningar mellan entréer och kundmottagningar och i korridorer. Markeringar på golv- och markytor görs kännbara för teknikkäpp.

5. Skyltar

Skyltning för information, öppettider, hänvisningar och liknande ska utformas tydligt. Texthöjden bör vara minst 15 mm.

En bra placerad platt skylt bör sitta på 90 - 150 cm höjd över mark. Lokaler med flera ingångar och parkeringar kan behöva vägledande hänvisningsskyltar. I publika lokaler ska skyltar och information med belysning och taktilt läsbara i relief och punktskrift finnas.

6. Ljudmiljö

I lokaler där många samlas bör man särskilt planera för ljudmiljö och hörslinga.

I lokaler med hörslinga ska en skylt informera om att hörslinga finns och anvisningar om hur utrustningen ska skötas samt hänvisning till bemannad driftpersonal om anläggning inte fungerar.

7. Ljusmiljö, belysning

Orienteringsförmågan hos personer med synnedsättning kan vara helt beroende av en bra ljusmiljö. Ljuset ska ha tillräcklig styrka och vara bländfritt.

8. Inredningar

8.1 Toalett (RWC)

RWC i publika lokaler ska ha fritt svängutrymme i och utanför (dörrbredd 100 cm), även för utomhusrullstol (krav vid ny- ombyggnad). Rullstolen ska få plats på båda sidor om WC-stolen.

Det ska finnas hänvisningsskylt utanför lokalen (inte på dörr). Dörren ska gå lätt att öppna och stänga, helst utan stängare, se 1.5. Ett rejält draghandtag monteras på dörrrens insida 80 cm över golv. Dörrlås är enhandsmanövrerad liksom tvättställsblandare med sensor eller förlängd spak. Wc-stolen är förhöjd utrustad med fällbara armstöd med kontrastfärgad spolknapp och sits. Nödsignal, som kan nås i liggande läge från golv (sladdkontakt, placerad på 20 - 80 höjd) ska finnas med koppling till bemannad plats. Övriga inredningar såsom spegel, handdukshållare, tvålautomat, papperskorg och hygienbox ska sitta lågt 90 cm över mark och fast monterad.

8.2 Fast monterad inredning

Affärs- och utskänkningsdiskar är fast monterad möblering. Uppställning ska ske så att utrymningsvägar inte hindras. Diskar ska vara utformade så att de är åtkomliga för personer med funktionsnedsättning. Det kan utföras genom sänkning till 80 – 100 cm över mark, t ex i anslutning till utskänkingsplats.

8.3 Lös inredning

Montrar, hyllor, bord och stolar m.m. är exempel på lös inredning. Uppställning ska helst ske i markerade stråk så att de inte hindrar utrymningsvägar.

8.4 Övrigt

Telefoner, bankomater, könummer och parkeringsplats ska vara åtkomliga för rullstolsburna, 80 - 110 cm över mark och ha god läsbarhet med belysning av knappar och punktskrift.

Detaljanvisningar i övrigt; se Boverkets broschyr samt allmänna råd: "Enklare utan hinder".

Lagar, regler och förordningar som berör ”Enkelt avhjälpna hinder”

Allmänna lagar, förordningar och lokala föreskrifter

Plan- och bygglagen (PBL)

SFS 2010:900. Avhjälpande av enkelt avhjälpna hinder

En byggnad ska vara lämplig för sitt ändamål (8 kap 1 §). I byggnader som innehåller lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser ska hinder mot lokalernas och platsernas tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga alltid avhjälpas om de praktiska och ekonomiska förutsättningarna är enkelt att avhjälpas, kap 8 2 §.

BFS 2013:9 HIN 3, Boverkets föreskrifter och allmänna råd av enkelt avhjälpna hinder i publika lokaler och allmänna platser.

BFS 2011:5 ALM 2, Boverkets föreskrifter och allmänna råd. Om tillgänglighet och användbarhet på allmänna platser och andra anläggningar än byggnader.

Handikappolitiskt program 2006-2010 antaget av Örnsköldsviks kommunfullmäktige 17 mark 2006 § 47. Revidering pågår.

Lästips:

Boken Byggikapp

Enklare utan hinder—en idébok om föreskrifterna (Boverket)

Enkelt avhjälp i lokaler—dags att åtgärda! (Boverket)

Boverket (tillgänglighet)

Svensk handel

Inventera tillgänglighet, flerbostadshus

Handisam

Konsumentverket

PBF Plan och byggförordningen

Örnsköldsviks kommun